

Raadsvoorstel

Onderwerp:

actualiseren bestuurlijke gedragscodes raad, fractievertegenwoordigers, burgemeester en wethouders

portefeuillehouder: Bob Vostermans

datum vergadering: 5 juni 2023

zaaknummer: 0889284874/0889320615

Samenvatting

De bestaande Beeselse bestuurlijke gedragscode dateert uit 2012 en is daarmee mede vanwege alle ontwikkelingen op het gebied van integriteit toe aan vervanging.

Politieke ambtsdragers hebben een prominente rol en genieten bekendheid in de samenleving. Hierdoor kunnen zij met en vanwege hun handelen onder een vergrootglas komen te liggen. Ze dienen zich bewust te zijn van hun potentieel kwetsbare positie. Onberispelijk gedrag en correct en adequaat handelen maken de positie van politieke ambtsdragers minder kwetsbaar en dragen bij aan het vertrouwen van de samenleving in de politiek. Gedragscodes zijn een hulpmiddel voor gewenst gedrag en handelen van politieke ambtsdragers.

Gedragscodes zijn voor gemeenten verplicht op grond van de Gemeentewet. Met een vernieuwing van de gedragscodes wordt voldaan de wet. Het creëren van bewustwording over het eigen handelen van alle bestuurders in de gemeente is hierbij een voornaam uitgangspunt.

Voorstel

1. In te trekken de Gedragscode voor raadsleden, fractievertegenwoordigers, en collegeleden gemeente Beesel, vastgesteld op 17 december 2012;
2. Vast te stellen de Gedragscode voor raadsleden en fractievertegenwoordigers gemeente Beesel 2023;
3. Vast te stellen de Gedragscode voor burgemeester en wethouders gemeente Beesel 2023
4. Vast te stellen het Protocol vermoedens integriteitsschendingen raadsleden, fractievertegenwoordigers en collegeleden gemeente Beesel 2023.

Toelichting raadsvoorstel

1. Aanleiding

Politieke ambtsdragers hebben een prominente rol en genieten bekendheid in de samenleving. Hierdoor kunnen zij met en vanwege hun handelen onder een vergrootglas komen te liggen. Ze dienen zich bewust te zijn van hun potentieel kwetsbare positie. Onberispelijk gedrag en correct en adequaat handelen maken de positie van politieke ambtsdragers minder kwetsbaar en dragen bij aan het vertrouwen van de samenleving in de politiek.

Integriteit van het openbaar bestuur is daarvoor een belangrijke voorwaarde. De belangen van de gemeente en in het verlengde daarvan die van de burgers, zijn het primaire richtsnoer. Dit houdt in dat de verantwoordelijkheid die met de functie samenhangt wordt aanvaard en dat er de bereidheid is om daarover vooraf transparant te zijn en achteraf verantwoording over af te leggen.

Er zijn een aantal wettelijke bepalingen die verboden handelingen en niet te combineren nevenfuncties voor raadsleden, de burgemeester en de wethouders beschrijven. In het verlengde daarvan is de raad verplicht om zowel voor zichzelf als voor de burgemeester en wethouders een lokale bestuurlijke gedragscode vast te stellen.

2. Doelstelling

Vaststellen van een actuele bestuurlijke gedragscode voor raadsleden en fractievertegenwoordigers enerzijds en burgemeester en wethouders anderzijds.

Gedragscode als richtsnoer

Een gedragscode is niet juridisch bindend en daarmee niet in rechte afdwingbaar. Wél is het een intern bindend document, waarbij de inhoud leidend is voor het handelen van raadsleden, fractievertegenwoordigers en collegeleden. De gedragscode heeft bestuurlijke en politieke relevantie. Leden van de raad, fractievertegenwoordigers en leden van het college zijn op de naleving van gedragscodes aanspreekbaar. Als zij zich er niet aan houden kan dat gevolgen hebben voor hun functioneren en positie.

De code is belangrijk als beoordelingskader voor leden van de raad, fractievertegenwoordigers en leden van het college bij de uitvoering van hun taken. De code bevat zowel normen over hoe in een bepaalde situatie te handelen als regels over procedures die moeten worden gevolgd. Procedure-afspraken vormen een onlosmakelijk onderdeel zijn van de gedragscode en vergroten daarmee de controleerbaarheid. Daarnaast vormen deze afspraken de basis voor consequent en zorgvuldig handelen.

Creëren en vasthouden van bewustwording

De Beeselse aanpak gericht op bewustwording over het onderwerp en de ontwikkeling van een moreel kompas. Integriteit is een onderwerp waar doorlopend aandacht voor moet zijn en waarover we met regelmaat het gesprek aangaan. Dat gesprek is ook de basis voor een open houding naar elkaar. Twijfels over iemands integriteit of een waarschuwing ter voorkoming van een situatie waarin er sprake kan zijn van (de schijn van) belangenverstrengeling, worden in beginsel met elkaar besproken. Door zaken vroegtijdig met elkaar bespreekbaar te maken, creëren we bewustzijn en een sfeer waarin we samen leren en beoordelen. Zo staan we samen voor een cultuur waarin transparantie naar elkaar voorop staat.

Leidt een onderling gesprek echter niet tot wederzijds begrip voor een situatie of de aanpassing van iemands manier van handelen, dan moet het mogelijk zijn om op te schalen en een officiële melding te doen. Maximale zorgvuldigheid bij meldingen of verdenkingen die betrekking hebben op iemands integriteit zijn van cruciaal belang voor het welslagen van de werkwijze. Er moet ruimte zijn om situaties te melden. Maar het is ook belangrijk dat de melder zich realiseert dat door een verkeerde interpretatie of een oneigenlijke aantijging aan het adres van een ander, een persoon en diens goede eer (onherstelbaar) beschadigd kan raken.

Protocol

Daarom is een handelingsperspectief opgesteld. Met dit perspectief betrachten we enerzijds maximale zorgvuldigheid naar zowel de melder als de persoon waarover een melding wordt gedaan. Anderzijds doen we recht aan zorgvuldige en consequente behandeling van integriteitsmeldingen. Iedere melding verdient een degelijke en serieuze behandeling. Een 'doofpotcultuur' is absoluut ongewenst en zeker niet bevorderlijk voor het vertrouwen in de politiek en de gemeentelijke organisatie. Daarom is bij de gedragscode een protocol gevoegd om alle integriteitsmeldingen op gelijke wijze te behandelen. Aan de raad wordt voorgesteld om dit protocol afzonderlijk vast te stellen.

3. Uitgangssituatie

De bestaande gedragscode van de gemeente Beesel (zowel van toepassing op raadsleden, fractievertegenwoordigers als het college) dateert inmiddels alweer uit 2012. Ontwikkelingen op het gebied van integriteit maken een herziening van de code wenselijk. Hiermee is overigens niet gezegd dat de bestaande code niet werkbaar is.

4. Rol gemeente

Niet van toepassing

5. Toelichting

- a. Financieel
De vaststelling van de gedragscode heeft geen financiële consequenties.
- b. Juridisch
Gedragscodes zijn voor gemeenten verplicht op grond van de Gemeentewet. De gemeenteraad stelt zowel voor de eigen leden als voor de bestuurders (wethouders en burgemeester) een gedragscode vast. Dit is vastgelegd in artikel 15 lid 3 (raad), artikel 41c lid 2 (wethouders) en artikel 69 lid 2 (burgemeester) van de Gemeentewet. Er zijn afzonderlijke gedragscodes voor de raad en fractievertegenwoordigers enerzijds en de burgemeester en wethouders anderzijds.
- c. Risico's
Geen

6. Visie Blij in Beesel

De bestuursorganen van Beesel willen midden in de samenleving staan en het vertrouwen kunnen genieten dat zij (indirect) van hun kiezers hebben gekregen. Integer besturen is hiervoor een belangrijke voorwaarde. De nieuwe gedragscodes zijn een hulpmiddel om de integriteit binnen het gemeentebestuur te kunnen waarborgen.

7. Toegankelijkheid

Niet van toepassing

8. Duurzaamheid

Niet van toepassing

Bijlagen

- Gedragscode voor raadsleden en fractievertegenwoordigers gemeente Beesel 2023;
- Toelichting op gedragscode voor raadsleden en fractievertegenwoordigers gemeente Beesel 2023;
- Gedragscode voor burgemeester en wethouders gemeente Beesel 2023;
- Toelichting op gedragscode voor burgemeester en wethouders gemeente Beesel 2023;
- Protocol vermoedens integriteitsschendingen raadsleden, fractievertegenwoordigers en collegeleden gemeente Beesel.